

DEBRECZENI UJSÁG

ELOFIZETESI ÁR:

Helyben:
Nélvére 3 fr — kr.
Fegyedévre 1 „ 50 „

Vidékre:
Félévre . . . 5 fr — kr.
Negyedévre 2 „ 50 „

Felelős szerkesztő és lap-
tulajdonos:

THAN GYULA.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:
Debreczen, Főter Biedermann palota földszint.
az udvarban hátul.

A kiegyezés válsága.

aug 18.

A mi politikusaink nyugodtan hüselnek a világ különböző nyaraló helyein és mi valóban irigyelni tudjuk őket ezért a bámolatos nyugalomért. Hogy a Hentzi botrány nem zavarta ki őket csendes nyugalmukból, az még csak hagyján, hogy nem siettek haza, élére állni a felindult közvéleménynek és vezetni azt a mozgalmat, mely mind hangosabban kiált elégtételért és megtorlásért, azt ha meateni nem is, de megérteni valahogy csak képesek vagyunk. Hisz azért van paktum, azért van jog, törvény és igazság és azért miniszterelnök Széll Kálmán, hogy az ilyen nemzeti sérelemmel ne kelljen bibelődniök. De most másról is van szó. Az a paktum és az a formula, a melylyel oly szépen kijátszották az ország gazdasági önállóságára való jogát és a melynek alapján oly szépen elhelyezkedtek a hatalom árnyékában, nemsokára felmondja a szolgálatot. Ezen pedig már igazán segíteni kell valahogy.

Eddig az osztrák parlamenti válság csak a gazdasági kiegyezés

elintézését akadályozta. Ezen segített a „formula“, de most már az ugynevezett pragmatikai közös ügyek elintézése van veszélyben. Mert most már kétségtelen, hogy az osztrák ellenzik, hogy a reichsrathot összehívják, még csak a delegációk megvalósítását sem fogja megengedni.

Hogy ebből micsoda bonyodalmak fognak keletkezni, azt már több ízben kifejeztük. Az egész 1867-iki kiegyezés alapjaiban van megrendülve. A közös védelem és az ebből folyó közös külügyi képviselőlet ügyének alkotmányos rendezését az eddigi alkotmány szerint a delegáció intézte. De ha nem lesz delegáció, ki fogja akkor azokat intézni.

Midőn ilyen súlyos közjogi bonyodalmak vannak kilátásban, sőt már nem is kilátásban, hanem küszöbön, akkor az összes politikai tényezőknek, a kormánynak, a pártok vezéreinek, a képviselőknek helyeiken kell lenniök, hogy a válság őket készületlenül ne találja. Hogy megkeressék és megtalálják azt az egyedüli helyes utat, mely az országot a készülő bonyodalmaktól az alkotmány épségének

legkisebb sérelme nélkül kivezeti. Fel kell világosítaniök és irányítaniök a közvéleményt, mely az ország legbecsesebb javait látja kockán forogni és joggal bizalmatlankodik és nyugtalanlik.

Nem tehetünk róla, de irigyeljük az osztrák németeket. Nem kutatjuk, hogy valódi vagy csak képzelte jogokért küzdenek, valódiak vagy képzeltek e sérelmeik. De látjuk, hogy ők küzdenek igazán és bátran. Az ő vezéreik mind ott vannak a helyeiken. A néppel és a néppel küzdenek. A zászlóhoz noszszu esztendő alatt senki se lett hűtelen, apró politikai előnyökkel, formulákkal ott senkit sem tett áru-lóvá. Az olyan jelszó — mint a monarchia nagyhatalmi állása — ott senkinek sem imponál.

Nálunk azonban mindenki alszik vagy — nyaral. Pedig sérelmeink nekünk is vannak, nagyobbak és igazabbak mint az övék. De azért senki se mozdul, senki se háborog. És vannak, a kik ezt politikai érettségnek nevezik.

Most azonban alkotmányos jogainknak egész komplexuma forog kockán. Ezt talán csak nem fogja

A gyűrű.

— És ön, doktor ur, hiszi, hogy megtörténhetett volna ez a történet?

— Micsoda történet?

(A doktor csakugyan épen ebben a pillanatban lépett a szobába s így azt se tudta, hogy miről beszélünk.)

— Az a történet, amelyet Mirbeau írt meg a minap . . .

— Ah igen, már kezdek emlékezni; egy vasgyűrűről volt benne szó.

— Még pedig milyen vasgyűrűről! Szegény öreg báró! A saját véréből vétette ki azt a vasat, amelyet egy gyűrűbe foglaltatott.

— No, de ő róla csakugyan el lehetett mondani, hogy véréből ontotta a hölgyéért!

— És mit kapott jutalmul ez ön feláldozásért! „Jobb szerettem volna, ha egy órát adott volna“ — ezt felelte Hó-Gömböcske, az a szeretetre-

méltó hölgy, akit a saját vérével aján-dékozott meg.

A jelenlevők egyike, aki ez ideig még nem szólt egy szót sem, végre így szólalt meg:

— Ez a történet, amelyet Mirbeau beszélt el, nemcsak lehetséges, sőt nemcsak valószínű, hanem határozottan meg is történt. Ezt én bizonyosan tudom, mert ismerem is a történet hőjét.

— Ugyan, ugyan!

Mindnyájan csodálkozva néztünk rá.

— Igen, igen! És ha ez önöket érdekli, szívesen elmondom a történet végét is.

— Beszélje, kedves barátom!

— Nos, tehát mikor a báró elment a vegyészhez, s elmondandotta neki, hogy ki akarja vétetni a véréből a vasat, a vegyész gunyosan mosolygott, s csak jelentéktelen karcot ejtett az öreg bárón, aki azt hitte

hogy csakugyan véréből veszik. Azt a vasdarabot pedig, amelyet operációjának eredményeként olyan nagy diadallal mutatott a bárónak, korántsem az ő véréből készítette, hanem valami ocskavastól, talán egy forgalomból kivont rozsdás kulesből.

— Ah! Ah!

— Igen, ezen méltán csodálkozhatunk! . . . S emlékeznek, ugy-e, Hó-Gömböcske szavaira is, mikor átvette a csak fiziologiailag értékes aján-dékot: „Bizony, öregem, jobb szerettem volna egy órát!“ Ezen a válaszon legkevébbé sem ütődött meg az öreg báró, a szerelme sem kisebbedett a méltatlan teremtés iránt, — sőt épen ellenkezőleg!

— Ó, mind ilyenek a férfiak! — szólt egy hölgy, aki úgy látszik, jól ismeri őket.

— És mikor a báró orvosával beszélgetve megtudta, hogy a csontjában foszfor is van, annak a ravasz vegyész

Megjelenik mindennap korán reggel.

Előfizetési ára házhoz bordva egy hónapra: ötvenkrajczár

átaludni a nemzet, ha egy újabb „formulát” tesznek vánkosnak a feje alá?

Hazafiatlan szászok.

Fővárosi tudósítónktól.

Háromszor ütötték pofon a brassói szászok a város falai között az 1000-2000 magyar tüzoltó vendéget a vendégszeretet örve alatt.

Először az Árpád szoborhoz vezető ut padjait a magyarokat gyalázó kifejezésekkel tele firkálták valami németellen szász síhederek. Jelentés tette róla magyarok részéről. A hatóság számba sem vette. Nem kutatta ki a tetteket. Valószínűleg örült a tett elkövetésnek, hiszen azelőtt mondotta ki a kommunális hazafiatlan testület hogy Árpád szobrát pandozásba nem veszi, a rongálásért felelősséget nem vállal. Kapóra jött, hogy látszik és öröme okozott a hatóságnak, hogy a síhederek az 5 malmára hajtják a vizet.

Másodszor a magyar helynevek elferdítésével, germanizálásával ütötték arcul a vendégeket, kiket arra kényszerítettek, hogy a törvény ellenesen kijelölt német táblák alatt tegyék meg a felvonulásukat. A brassói rendőrség ezzel a tétellel a király által szentesített törvényt szegte meg, úgy látszik öntudatosan, sértő szándékkal, arcul ütötte az egész nemzet közérzetét és a magyar törvényhozást.

E törvénytelen cselekedettel tüzetesen foglalkoznak a lapok. Egyhan-

nek, aki véréből vasat már esinált, új megbízást adott.

Ha majd halott leszek, így szól: a vegyszhez — föl főgnak boncolni. A csontjaimat önnek hagyományozom, s ön a csontjaimból az ehhez szükséges vegyi műveletekkel kivetheti azt a foszfort, ami bennük van. Ezt a foszfort arra fogják felhasználni, hogy gyufát készít belőle. És azután ezt a gyufát eljuttatja majd az ön imádot Hó-Gömböskémnek.

Milyen bizar ötlet!

A báró azután így szól:

Életem utolsó éveiben egyedül Hó-Gömböskét szerettem. Ő volt az, aki beragyogta életem alkonyát. Nos; most ezt vissza akarom fizetni neki; ha majd meghalok, a csontomból kivett foszforral készült gyufából valahányszor egyet meggyújt: én fogom őt beragyogni.

Ezek voltak a báró utolsó szavai. Aztán a fal felé fordult és csöndesen kilehelte a lelkét.

Alphonse Allais.

gulag esodálkozva kérdik, hogy nem akadt a vendégek közt senki, a ki az ellen szavát felemelje? Igaza van a lapoknak. Nem csupán a szót kellett volna itt felemelni, hanem felemelni a meggermánizált táblát és nyelestől a hátához verni a törvénytelen és botrány értelmi szerzőinek, a szász rendőrségnek.

Ugy, de a magyar tüzoltóság a lovagias nemzet fiaiból, komoly tanácskozással gyűlt össze és nem a szász rendezőség törvénytelenégeinek és időtlen botrány hajhászásának továbbfűzésére.

A magyar tüzoltók megelégedtek azzal, hogy fölkeresték a törvény legfőbb örét, a főispánt, hogy a sérelemért orvoslást keressenek. A főispán azonban eltűnt a városról. Többet nem tehettek. Hiszen a cselekmény az alispánnak, a polgármesternek, mint a magyar törvények felelős örének tudatával, bejegyzésével és jóváhagyásával történt.

A törvénytelenéget tehát maguk előtt a tett elkövetői előtt, hiába lett volna panaszolni.

Különbön is a szász gyűlöli a magyart. E gyűlöletnek bántó és kissé bűbűs kifejezésekkel adott kifejezést Földvári monográfiának a nagy időkről szóló részében.

A polgármesterről tudjuk, hogy az ő uralma alatt tagadták meg a városatyák az Árpádszobor gondozását. Volt ott azonban a törvénynek egy hiteltörvény és magyarázója Linder Gusztáv, a kolozsvári egyetemen a magyar közjog tanára. Ő felesküdt nem csak a törvény megtartására, hanem arra is, hogy ezt helyesen fogja magyarázni, hogy annak minden és mindenféle érvény szerzettség. Neki esküjéből kifolyó kötelessége lett volna szász „tesivereit” idejekorán figyelmezteteni a német feliratú táblákkal elkövetett törvénytelenégre és befolyást gyakorolni arra, hogy azok már az első pillanattól korrigáltassanak. Linder Gusztáv nemcsak hogy nem cselekedte ezt, hanem tetézte a hibát azzal, hogy mint a magyar állam tanára, mindennél megtagadta a magyar nyelv használatát.

Harmadik arculütése a magyar tüzoltó vendégeknek a szász házigazdák részéről az volt, hogy a banketten megvetették a magyar állam nyelvet s tüntetőleg németül diki-diki-oltak.

Itt is kifejezésre jutottak a magyarok elégedetlenségüket, annyira, a mennyire azt a lovagias érület korlátain belül tenni módjukban volt. — Hogy a durva érzésű szász emberség ezt nem akarja megérteni és megérteni ez már nem az idesereglett vendégek hibája, akik utóvégre is nem a felnőttek oktatására jöttek ide messze földkről, hanem ide fáradtak azért, hogy komoly országos dolgok felől tanácskozzanak.

Annál rosszabb a lovagiaság hiányának a szászok részéről ez a megnyilatkozása azért, mert mindenki tudja, hogy a dikciózók Linder Gusztávtól kezdve mind tudnak magyarul és tudomással bírnak a magyarok ama gyöngéd vonásáról is, hogy ha körülük egy idegen ajku vendég kerül, annak kedvére a társaság összes magyarja azon a nyelven beszél. Viszont a vendég jognál fogva Brassóban a szászok is kötelesek lettek volna magyar nyelvet használni, annál inkább, mert az államnak hivatalos nyelve s a kongresszusnak is hivatalos nyelve vala.

Ismertetve a tényállást minden oldalról, az egyik utkapásokról gyökeres orvoslásról kell gondolkodni.

Statisztikai adatok mutatják, hogy Brassóban a magyar elem többségben van. A magyarok tehát tartásnak össze ott az Árpád szobra alatt, mint eleink midőn a hazát elfoglalták. Kössenek verszerződést arra, hogy a nemzeti érdekeket megvédelmezzik. Kérjék meg a kormányt küldöttségileg, hogy egy magyar érzelmi, erőlyes főispánt nevezzék ki. Az alispáni, polgármesteri állásokat magyar érzelmi, erőlyes emberekkel kell a legközelebbi választáskor betölteni. A városi törvényhatóság magyar tagjai tartsanak össze. A magyarok mintaszerű fellépéssel jelöljék meg a szászoknak a hazafias irányt s fegyelemmel és jó példával vezessék őket be a törvényesség sáncaiba, térítsék a hazafias érzés ösvényére az elkábított, hazafias erkölcsében megrontott szász népet.

POLITIKAI HIREK.

Három császár találkozása. Diplomatai körökben híre jár, hogy október elején Ferencz József király és II. Vilmos német császár Skierneviczében megfogják látogatni II. Miklós orosz cárt. Amióta az orosz-francia szövetség s a közép-európai hármasszövetség fennáll, ilyen fejedelmi találkozás nem történt. Ebből a találkozásból tehát, ha az valósul, az orosz-francia szövetségnek hátrányára fognak politikai következtetéseket levonni.

A delegáció. Osztrák politikai körökben csaknem bizonyosra veszik, hogy a magyar kormány nem fogja törvényesnek elismerni a delegátusok mandátumának meghosszabbítását.

Programmbeszéd. Bethlen Bálint gróf augusztus 17-én a betleni kaszinó nagytermében elmondotta programmbeszédét. Több száz választó volt jelen köztük sok nemzetiségi. Bethlen gróf azt mondta, hogy azt az irányt követi, melynek jog, törvény és igazság a jelszava, mely jelszó előtt Apponyi Albert gróf is meghajtotta zászlaját.

Jókai Mór néhány darabjában lépett fel a budai szinkörben s ujabban a komorus poéta Petőfi prologusának elszavalásával keltett feltűnést. A fiatal színész művészete fejlesztésére most állandó teret talált, meri a Vigszínház igazgatósága a minap kötött vele szerződést.

Dreyfus-pör,

— Éjjeli táviratok. —

Páris, augusztus 17.

A Rue Gnabrol környékén nőtnő az izgatottság. Az anarkisták és nacionalisták tüntetési verekedésre vezettek. Jakquey és Magne képviselők Waldek-Rousseau-val tárgyalva a szigorú rendszabályok felfüggesztését kérték, hogy újabb kísérlettehesse a Guérin-ügy elintézésére.

Páris, augusztus 18.

Panizzardi olasz katonai attasé táviratot küldött a „Figaro“-nak, a melyben megcáfolja azt az állítást, hogy Dreyfus letartóztatása idején Ressimann nagykövetnek jelentést küldött volna, a melyben állítólag azt mondta, hogy Schwarzkoppen érintkezésben áll Dreyfus szal.

Páris, augusztus 18.

Az Intransigeant jelentése szerint Jacquy képviselő ma éjjel végleges megállapodásra jutott Guérinnel. Hire jár, hogy Guérin ma délben megadja magát, ellenkező esetben a házat ma este katonaság szállja meg.

Rennes, augusztus 18.

Havas, A tárgyaláson ma Mor-nald reggel fél 7 órakor megnyitotta az ülést és a terembe kísérték Dreyfust.

Picquart alezredes némi felvilágosítást óhajt adni a Quenelli ügyről, a melyről Roget tábornok tegnap beszélt.

Rennes, augusztus 18.

Piquart folytatólagos vallomásaiban élénk színekkel esetelve elmondta hogy miképpen játszottak össze Henry ezredes, Paty du Clam és Lauth őrnagy a Valsin-Esterházy érdekében s miképpen igyekeztek Dreyfust mindjobban bele taszítani az örvénybe. — t. i. Piquart — ismételtén figyelmeztette Gonse tábornokot, a Dreyfus ártatlanságára, de ezt a tábornok még csak figyelemre sem méltatta. — Piquart végül összegezve vallomása-

ban elmondott tényeket s felsorolva a bizonyítékokat Valsin-Esterházyt jelentette ki bűnös gyanánt.

UJDONSÁGOK.

A király születésnapja.

Debrecen város hazafias közönsége tegnap a templomokban mondott buzgó imát a legelső magyar emberért, a királyért, a ki ezen a napon hatvankilencedik évét töltötte be. Lobogó diszbe öltözött a város, ünneplőbe közönsége.

Reggel hét órakor táborig misével vették kezdetüket az ünnepek. A pavillon laktanya előtt állott az oltár s előtte festői csoportozatot alkotott a diszbeöltözött katonaság. Kovács József róm. ka. h. segédlelkész tartotta a misét, amely alatt hármaz diszlövés dördült el és elhangzott az „Imára! vezényszó. A katonák levett csákóval térdre borultak s a táborig lelkész áldása után dobpergés hangzott fel. A táborig misén óriási közönség vett részt amely az időközben megeredt eső miatt lassan szétoszlott.

Nyolc órakor az ev. ref. nagytemplomban volt hálaadó istentisztelet. — Oda vonultak a városházáról Dégenfeld gróf főispán és Komlóssy Arthur helyettes polgármesterrel élükön a hatóságok és testületek képviselői. Az orgona hangjai mellett énekelték a hívők a 37-ik dicséretet, majd a munkás dalegyet a királyhymnuszt adta elő. Ezután K. Tóth Kálmán lelkész mondott imát a királyért. A munkás dalegyet hymnusza után a hívők énekével ért véget a hálaadó istentisztelet, akik a 220 dicséret 7-ik versét énekelték.

Lenen a róm. kath. templomba vonult a menet. A templom előtti két kis kertből óriási árbocokról lengett alá a nemzeti lobogó. A templomban amely szorongásig tömve volt, Dr. Wolafka Nándor vál. püspök plébános fényes ségedlettel mondott szent misét mise után pedig imát a királyért. A mise alatt az egyházi ének és zenekar működött. A hívők „Tarsd meg Isten a királyt“ és végül a hymnuszt énekelték.

A katolikus templomból az izraelita templomba vonult az ünneplő sokaság, ahol az ájtatosságok után Krausz Vilmos főrabbi mondott szép alkalmi beszédet és imát a királyért.

Délben dr. Wolafka Nándor kétszáz terítékű diszbedet adott a Bika szálloda disztermében, amelyen a debreczeni előkelőségek vettek részt. Az asztalfőn Dr. Wolafka s mellette jobbról gróf Dégenfeld főispán, balról Szártory Dezső dandár parancsnok foglaltak helyet. A böjtös ebéd negyedik fogása után Dr. Wolafka Nándor mondott lelkes pohárköszöntőt a magyar királyra. Nyomban rá az előkelő társaság tagjai állva énekelték el a ma-

gyarok imádságát: „Isten áldd meg a meg a magyart!“

A hymnusz elhangzása után viharosan tört ki a lelkes kiáltás:

— Eljen a király!

* Zenés nagy mise. Vasárnap, Szent István király napján ünnepélyes nagy mise lesz a róm. kath. templomban. A nagymisé fényes egyházi ségedlet mellett Dr. Wolafka Nándor vál. püspök plébános tartja. A nagy mise alatt az egyházi zene és énekkar Führer Dur miséjét adja elő. A mise alatt a hívők „Ah hol vagy magyarok tündöklő csillaga“ kezdetű egyházi éneket éneklik.

* Berliniek a Hortobágyon. Debrecen város parlagon heverő vagyónak, a Hortobágyon messze országokba elment a hire. És ha külföldi embert utja a természet minden szépségétől megáldott magyar földre hozza, hő vágyat érez arra is, hogy megnézze a hortobágyot. Így tett most egy Berlinből érkezett úri társaság, amelynek tagjai szintén szerették volna látni a Hortobágyot. Debreczenbe érkezve a városháza felé mentek, ahol előzékenyen fogadták a külföldieket s vezetőt rendeltek mellőlük, a ki a berlini társaság tagjainak a hortobágyi pusztá nevezetességeit fogja megmutatni. A berliniek rendkívül köszönték a debreczeni városházán velük szemben tanúsított előzékenységet.

* Hálaadó istentisztelet. A debreczeni aut. ort. izr. hitközség Ó felsége a király legmagasabb születésnapját reggeli 7 órakor a szokásos kegyelettel ünnepelte meg a Pásti-utcai templomban a következő sorrenddel. 1. Bekezdési ima „Ma tovu“. 2. A 21. és 66. zoltár eléneklése. 3. Könyörgés koronás királyunk és édes hazánk üdvéért és boldogságáért. 4. A 100. és 117. zoltár reczitálása. 5. „Hanószón tesnóh“. 6. Schiffman kántor által tartott megható záríma.

* Nemezis az új világban. Pár hónappal ezelőtt megirtuk lapunkban hogy Pongor József debreczeni származású fővárosi nagykereskedő Amerikába szökött hitelezői elől. Pongor szökése alkalmával csinos kis összeg pénzt vitt magával azonban úgy látszik hogy az új világban sem több szerencséje, mint itthon. A clevelandi Szabadság ugyanis arról ad hírt, hogy Pongor elvesztette egész vagyónát, egy ezer dollárról szóló bankváltót. A kivándorló maga sem tudja, hogy tüntel a zsebéből a váltó, amelynek hiányában most a legnagyobb nyomoru-

ságba jutott. Pongor urat pedig ezek után rémitő módon kinezta a honvágy.

* **Aratás után.** Az a jelentés, melyet a földművelésügyi miniszterium most az aratás eredményéről, illetőleg a vetések állásáról kiadott módfelett örvendetes hírt közöl: azt tudniillik, hogy az aratás jobban sikerült a várakozásnál. A hivatalos becslés, akármilyen gondos volt is, nem állapíthatta meg egészen pontosan a terméseredményt; most azonban a próbacéplések alapján végleges adatokkal mutatkozik az eredmény, mely jobb a tavalyinál és a kétélvöltinél, a július végén közzétett becslést pedig közel egy millió métermázsával felülmulja.

* **Dr. Wolafka Nándor diszebédje.** Dr. Wolafka Nándor vál. püspök plébános tegnap a király születés napján diszebédet adott a Bika szálloda disztermében. A születés napi évforduló az idén pénteki bójtós napra esett és a főpap előkelő vendégeit bójtós ebéddel vendégelte meg. De a bójtós ebéd gazdag és kitűnő volt, menüjét itt adjuk egész terjedelmében:

Rák leves.
Viza tartár mártással.
Vad ruca burgonya gombóccal.
Turós pástétom.
Kecsege, szerb módra.
Tok, rostos sülvé.
Parfait.
Giardinettó.
Sajt.
Fekete kávé.

Borok; Kerti bor. Bakar. Szamarodni Ménesi vörös. Ásványvizek.

* **Bűnügyi végtárgyalások.** A debreczeni kir. törvényszék a jövőheti bűnügyi végtárgyalásokat a következő sorrendben tartják meg: Augusztus hó 21-én Hétfőn Dénes Géza ellen szándékos emberölés és súlyos testisértés büntetteinek kíséréséért, ifj. Sáfrány Imre ellen, hamis vád büntette miatt. Biró Klára ellen, lopás büntetteért. Augusztus hó 25-én pénteken: Biró János ellen, lopás büntetteért. Laza János ellen, csalás vétségéért. Seres Lajos s társai ellen, lopás vétségéért. Varga Gáborné ellen, hatóság elleni erőszakért. Lévy Mátyás ellen, össz-büntetés. Ugyanazon napon itélethirdetések.

* **Katonai kinevezések.** A honvédelmi miniszter Vattay Sándort, a Ludovika akadémia tisztképző tanfolyamának végzett növendékét, a debreczeni 3-ik honvédegyalozredhez nevezte ki. Molnár József a tanfolyam szintén végzett növendékét a debreczeni 3 honvéd gyalozredhez nevezte ki. Andorkó Zoltánt szintén. Gróf Waldeck Frigyes, a Ludovika akadémia végzett növendékét pedig a debreczeni 2-ik honvédhuszár ezredhez nevezte ki.

* **A városi dalegylet Kolozsváron.** A debreczeni dalegylet tagjai a tegnapi déli vonattal Kolozsvárra utaztak. A dalegylet tagjai első diadaluk helyén huszonöt éves fennállását ünneplő testvéregylet ünnepélyére mentek el. Este tíz óra után érkeztek meg Kolozsvárra, ahol fogadtatásuk ünnepélyes volt.

* **A bélyeg és a betegsegélyező pénztárak.** A sok üres és haszonnélkül való felsőbb helyi rendeletek között, amivel elárastják a magyar hazát, hoz egy kis hasznót a szegénységnek az a rendelet, mely most jött Debreczenbe is. A belügyminiszter eltörli azon a szegények bélyegét, akik mint a betegsegélyező pénztárak tagjai, születési — vagy házassági anyakönyvi kivonatokat kérnek hivatalos használatra. — Ezentul az elismert jellegű betegsegélyező pénztárak tagjai részére ilyen okmányokat díj és bélyeg nélkül adnak ki a hatóságok.

* **Süket néma esküvője.** Három hét előtt adtunk hírt egy érdekes eljegyzésről, olyan ifju pár eljegyzéséről, akik csak a szemükkel beszélnek s így is megértették egymást. Walder Sámuel és Friedmann Karolina az ifju jegyesek, akik süketnémák. Az ő eljegyzésüknél is bebizonyosodott az az igazság, hogy a szerelemhez nem kell szó, csak igaz, őszinte, tiszta érzelm. Ékesebben beszélt ez az ifju párnál is a legragyogóbb szavaknál. Azóta az anyakönyvvezető hivatalnál szokásos hirdetési idő lejárt s mi sem áll tovább utjában hogy a fiatalok házaspárokká legyenek. Vasárnap délelőtt kötik meg házasságukat Nagy Gyula anyakönyvvezető helyettes előtt. Az ő igazán csendes házasesetüket boldoggá fogja tenni egymás iránt érzett nagy szeretetük.

* **Megszüntetik az ingyenes-jegyeket.** Illetékes helyről értesülünk, hogy a magyar államvasutak igazgatóságánál egy tervezeten dolgoznak, mely ha életbe lép, nagy csapás lesz a vasutasokra, akik eddig ingyenes-jegyekkel utaztak a magyar államvasutak összes vonalain. Ugy tervezik s a terv már munkában is van, hogy a vasuti tisztviselőktől, valószínűleg jövő év január 1-től, az ingyenes-jegyeket véglegesen megvonják. Nem fogják ugyan az egész viteldíjat fizetni, de kilométerenként legalább hat-hét tized krajczárban állapítják meg a jegy árát, még azon esetben is, ha valaki hivatalos kiküldetésben utazik, — csak hogy ez esetben az illető tisztviselőnek a jegyért fizetett összeget utiszámlája benyújtásakor visszatérítik. Végleges megállapodás eddig még nem történt, valaminthogy nem került még szóba a podgyászdíj szabása sem, mert bizonyos az, hogy a podgyásztól is megvonják az ingyenes szállítást.

* **Nagy melegek.** Az idei nyár szokatlanul forró volt, de mi ez azokhoz, a meleg esztendőkhöz képest, melyekről a történelem lapjai tanuskodnak. Az 588-ik év oly meleg volt, hogy a rózsák még decemberben is nyitottak. 995-ben a nap sugarai meggyújtották a mezőkön az élő fákat, az 1000-ik évben pedig oly természetellenes forróság uralkodott, hogy az emberek a világvégét várták. — Ujabbi időben az 1793., 1800. és 1811. évek voltak nagyon forrók. 1793. júniusban még hűvös volt, júliusban azonban a hőmérő egyszerre 34 fokra szökött föl.

* **A tűzoltózenekar takarodója.** A debreczeni tűzoltó testület zenekara ma este takarodót tart. A takarodó este kilenc órakor kezdődik, amikor a zenekar körutat tesz a városban. A város háza előtt azonban megállanak és három szerenád darabot ott játszanak el. A tűzoltózenekar takarodóját csak kedvező idő esetén tartja meg.

* **Vadászat közben.** Mind nagyobb arányokat ölt azon szerencsétlenség száma, a melyek vadászat közben — még a gyakorlott vadászt is — érik. Egy következményeiben szivrendítő esetről veszünk most Zentáról hírt. Rezsny Aurél, a város közszeretben álló rendőrkapitánya, a kit élete virágában szakította ki hitvese karjai közül és apró gyermekei mellől a halál, szintén vadászat közben esett áldozatul egy szerencsétlen véletlennek. Kocsijáról leszálltában akadt meg töltött fegyvere és a serétek a testében furódván, néhány órai kínok után halálát okozták. A „Nemzeti” Balesetbiztosítási Részvénytársaság, a mely intézetnél csak hetek előtt biztosította magát Rezsny 40.000 koronára, a kárjelentés vétele után rögtön kifizette a szomorúságba ejtett családnak a teljes biztosítási összeget. Most a midőn annyi idegen elem furakodik minden téren országunkba, szinte jóleső érzéssel konstataljuk, hogy a »Nemzeti» az az intézet, a mely előzékeny eljárásával a közönség bizalmát maga felé vonzza. Csak a közelmúltban volt alkalmunk Szentmiklóssy Kálmán miskolci árvaszéki ülnöknek és Vauvert Nils tordai cellulose-gyárigazgatónak a Rezsny esetéhez csaknem teljesen hasonló szerencsétlenségénél (a mely esetben a »Nemzeti» 36.900 koronát fizetett ki) meggyőződnünk, hogy a »Nemzeti» mint elsőrangú magyar intézet fényesen igazolja a belé helyezett bizalmát.

* **Debreczeni Ujságra bármely naptól kezdve elfogad előfizetéslapunk kiadóhivatala (Biedermann palota).** Előfizetési ára egy hónapra korán reggel házhoz hordva ötvenkrajczár. A Debreczeni Ujság egyes számainak ára 2 krajczár. Kapható minden tőzsdében és az utcai elárúsítóknál.

TÁVIRATOK.

Labori gyilkosát elfogták,

Páris, augusztus 18. (A Debreczeni Ujság eredeti távirata.) Ma délután szenzációs távirat érkezett a Remestől nem messze eső Dolvároskából, melyben egy ottani csendőrparancsnokság jelenti, hogy a Labori ellen elkövetett gyilkos merénylet elkövetőjét egy Glord nevű csavargó személyében elfogták. Az elfogás körülményei még nem ismeretesek, de a sürgönyi jelentés szerint Glord már beismerte a tettet. — E vallomás valódiságához ugyan még némi kétség fér, amennyiben a Glord egy részeges csavargó, ki nek beismerésében nem lehet teljesen megbízni. Rennesben az elfogás hírére nagy megnyugvással fogadták. A revizionista lapok erősen hiszik, hogy az elfogott merénylő szenzációs vallomásokat fog tenni.

József főherceg a gazdasági kiállításon.

Szeged, augusztus 18. (A Debreczeni Ujság eredeti távirata.) József főherceg szeptember másodikán délután érkezik Szegedre, ahol nagy ünnepélyességgel fogadják. Másnap, az az szeptember harmadikán délelőtt József főherceg fogja ünnepélyesen megnyitni a szegedi gazdasági kiállítást.

A pestis Európában.

Budapest, aug. 18. (A Debreczeni Ujs. ered. táv.) Portugáliából egyre riasztóbb hírek érkeznek az ottani kitört pestis veszedelemről. Opórtóiban hat újabb megbetegedés fordult elő, melyek közül kettő halállal végződött.

A lisszaboni amerikai konsulnak kormányához küldött kábel sürgönye szerint pedig a pestis már magában a fővárosban is kitört s a tegnapi nap folyamán már öt pestises megbetegedést konstataáltak az orvosok. Az európai kormányok most kezdik belátni a veszély nagyságát s egymásra rendelik el a szükséges óvintézkedéseket. Spanyolország az egész határra zárlatot rendelt el. Az olasz kikötőkben pedig az összes Portugáliából jövő hajókat veszteg zár alá helyezik.

Budapesti tőzsde.

Budapest, augusztus 18. (A Debreczeni Ujság eredeti távirata.) Buza okt. 8.46. Buza apr. 8.72. Tengeri 4.74. Uj tengeri 4.78. Rozs 6.72. Zab 5.24.

VEGYES.

A duhajkodás vége. Nagy Apponyiban tegnap két részeg parasztleány garázdálkodott az utcán: Czigliány János és József. Egy csendőrkáplár közbelépett, mire Czigliány József elvetette a csendőr bajonettjét. A csendőr követelte, hogy adja vissza a fegyvert s mikor a leány nem engedelmeskedett, a csendőr rálőtt. A golyó azonnal megölte a leányt, a kinek öcsése is megsebesült. A vizsgálatot megindították.

Agyonított gyermek. Szombathegyen egy kis fiu halálát okozta két munkásember durvasága. Tóth Géza nevű hét éves gyermek vasárnap beállított a vasuti kocsmába, ahol Szőke József Koltay Sándor tekeztek. A fiu a bábukát állította föl. A mikor a játéknak vége lett, a két munkás pálinkával kínálta a fiut, a ki csakhamar ittas lett. Ez igen mulattatta a munkásokat s addig hozattak pálinkát a gyermeknek, míg eszméletlenül össze rogyott. A kis Tóth Géza harmadnapra meghalt. Az ügyészség letartóztatta Szőke Józsefet, a ki a gyermek halálának okozója lett.

Tűzhalál a postahivatalban. A stájerországi Eisenkappelben tegnap a postahivatalban eddig fel nem deríthető módon tűz ütött ki. A veszedelmet csakhamar elfojtották, de addig már egy emberélet esett a tűz áldozatául. A tűz eloltása után ugyanis Frite postamester leányát holtan találták a földön elterülve. A csendőrség szigorú vizsgálatot indított meg, hogy kiderítse a tűz keletkezését. A nyomozás folyamán a postamester ellen oly súlyos gyanúok merültek fel, hogy felfüggesztették állását.

Akasztás Brünnben.

Tegnap végezték ki Brünnben Zavrarek Antalt, a ki egy Podrazil nevű erást meggyilkolt. Zavrarek, mint minden elítélt, legutolsó pillanatig azt remélte, hogy kegyelmet kap. A lelkésznek néhány nap előtt azt mondta, hogy az ő ügyét még jó ideig nem intézik el, mert a király Ischlben üdül. A miig remélt, egészen jól tartotta magát, de mikor felolvasták előtte a király által megerősített halálos ítéletet, olyan halvány lett, mint egy kísértet és a jake göresösen rángatózott.

A kivégzés előtti napon hol az

imádságos könyvet bujta, hol pedig föl

s alá sétált czellájában. Ebédre husleves, sertéskarajt, szilvát és egy fél liter bort kért, a mit jóízűen el is koltott. Este sört és fekete kávé kapott, utána pedig szivarozott, miközben a börtönőrökkel beszélgetett. Délután meglátogatta a felesége, hogy elbucszók tőle. Arra kérte az urát, hogy bocsásson meg neki, ha vétett ellene; mire Zavrarek az asszony nyakába borult, göresösen zokogni kezdett és ő is bocsánatot kért tőle.

Felesége után a védője: dr. Burlin lépett be hozzá és Zavrarek megkérdezte tőle, hogy táviratozott-e a királynak kegyelemért. Dr. Burlin azt mondta, hogy táviratozott, de válasz még nem érkezett. Ezután arra kérte védőjét, hogy legyen jelen a kivégzésnél, a mit Burlin meg is ígért. A védő távozását a lelkész ment be hozzá, de Zavrarek, azzal a kifogással, hogy nagy főfájása van, nem akart meggyónni. Azután lefeküdt aludni és mikor fölébredt, meggyönt. A lelkész éjjel nála volt és hajnalban elvezette az itéltet a fogház kápolnájába, ahol misét hallgatott. Miután megreggelizett, elszántan ment a bitófához. A kivégzést néhány száz ember nézte végig.

Hasznostudnivalók.

Hasznos gyertyatartó. Nincs bosszantóbb, mint mikor a gyertya vége beleég a tartóba. Kellemetlen büzt terjeszt s aztán megmelegszik a tartó, elolvad a maradék gyertya, ki sem lehet venni, úgy kell késsel kiadni az összefolyt masztát. A ki nem restel a fáradságot gyorsan készíthet olyan gyertyatartót, melyben a gyertya egészen elégs nem vész belele semmi kárba. Kell pedig ezen ártatlan ember mesterkedéshez egy parafa dugó négytört tü, drót, vagy gombostű. E négytört tü a parafa dugó szélében szurandósítanak négy kiálló vége képezi aztán a gyertya tartót. Mikor ugyanis már vége felé jár a gyertya, elő kell venni a tüvet, elkészített parafa dugót ez beillesztendő a gyertya tartóba s felül a négy kiálló tü közé helyezendő a gyertya darab, mely most aztán a legrendesebben egész végig elég.

A mesterségesen festett borok felismerése. A mesterséges festést a boroknál következő módon ismerhetjük fel legkönnyebben: Egy kéncsövet háromnegyed részéig megtöltünk a kérdéses borral, azután szénsavas natronoldatot öntünk hozzá s állni hagyjuk, fehér bornál e keverék valamivel sötétebb lesz, azonban egészen tiszta vörös bor csapadékot eredményez.

mely rövid idő alatt a fenekére üledik, a fölette álló folyadék sárga vagy sárgásbarna színű. Azon esetben ha a csapadék színe nem egészen sárga a csapadék leülepedése után a keveréket 24 óráig állani hagyjuk. A természetes vörös bornál a keverék színe határozottan sárgává válik, míg a mesterségesen festett vörös borra a hosszabb állásnak nincs befolyása. Ha a vörös bor fehér borral van keverve, úgy a keletkező csapadék annál kevesebb, minél nagyobb volt a keverékben a fehér bor mennyisége. A mesterségesen festett fehér borokkal kevert vörös bor ismertető jelei a fentemlített csekély csapadék képződésén kívül a folyadék viola színe, ha a bor mályvával vagy afonyvával festetett; vagy cseresznyepiros színe, ha festő-mókkal, és világosveres, ha pipacsosal festetett meg a bor. A fenti ismertetőjelek azonban csak azon esetben egészen biztosak, ha a természetes vörös bor csak csekély mennyiségben volt a keverékben; mindazonáltal ezen eljárás is biztosan célra vezet minden esetben, ha a keletkező csapadékok különféle keverékeknél mennyiségileg elemezve, megállapíthatóak. A szőlőből készült borhoz kevert almabor is kimutatható ezen eljárás által, mert az almabor egészen megbarnul és csak kevés csapadék képződik belőle.

Mulatságok.

Móricza: Papa, miért néma a hal?

Atya: Szamárnak! Hát te tudsz beszélni, ha vagy a víz alatt?

Hivatalnok: Fizesse házbéradóját!

Lakó: Micsoda szemtelen követelés tőlem házbéradót követelni, holott én lakbért nem fizetek!

A: Miért nem veszi el Annát, ha szereti?

B: Az igaz, de miután én vegetáriánus vagyok...

A: (közbeszólva): Hiszen Anna is az.

B: Az is igaz, de tudja... máj-foltjai vannak az arcán.

Csarnok.

A Botori leányok.

— Társadalmi regény. —

36.

Folytatás.

— Asszonyom! Ön engem zarba hoz. Erzem, hogy vétenék a köteles tisztelet, vagy az udvariasság ellen, ha kérésének ellentmondanék.

— Ugy! Ugy! — szolt örömmel Tilda — ez a nyilatkozata legálább megnyugtató és feljogosít arra, hogy még egy kérdéssel forduljak önhöz.

— És az? —

— Nejére vonatkozik,

Evelinre?

— Igen, Evelinre. Az ő bocsánatára van szükségem. Bocsánatára, amiért önhittségemben megfélemlítve önmagamról őt megsértettem.

— Megsértette?

— Nem tud róla?

— Nem.

— Milyen nemes szíve. Magába fojtotta a bánalmat, nem akarta, hogy a férje, akiről tudta, hogy szereti s a ki bizonyára együtt érez vele, megossza a keserőséget... Bocsásson meg ön és kérje ki számomra az Evelin bocsánatát is.

— Akkor történt ez, mikor mindketten menyasszonyok voltunk, mikor mindketten néhány perc választott el attól, hogy örök esküvel fűzzük magunkat ahhoz akit szeretünk. Eppen az esküvő előtt állottunk. Evelin kedves figyelmével megtisztelt és gratulált. Akkor én ezt durván visszautasítottam. Evelinnek nagyon fájhatott ez a méltatlan bánásmód s higgye el önnekem, hogy azóta sokat megbántam. Azt kérem most önöt, járjon közben Evelinnél s eszközölje ki számomra a bocsánatát.

— Biztos lehet benne nagyságos asszonyom, hogy az ő nemes szívével már régen megbocsátott...

— Mégis, eszközölje ki...

— Szívesen teszem!

Ebben a pillanatban láрма ütötte meg fülöket.

— Ez a mi társaságunk... Nem fárasztom tovább. Köszönöm, hogy elkísért. Adja kezét bocsánata jeléül. Igy! Aldja meg az Isten.

Tilda hálásan nézett a Pály Endrere, azután távozott Pály Endre egyedül maradt. Gondolkozása ejtette a véletlen találkozás.

Volt idő, mikor egyik sem akart hallani sem rólam s most mind engem szeret. Mi történt ezekkel? Ejj, szép asszonyok későn dobbant meg a szívetek, vétkeztek önmagam ellen, ha pillanatra is megtévesztene hízogó szavatok. Vétkeztek drága Evelinem ellen, aki engem, mikor ti elhagytatok egyedül vett körül szeretetével, aki boldoggá tette életemet s a kit én imádok.

Azzal megfordult — és sietett vissza az erdőszlak felé. Ott az ő boldogságának tanyája, nem foglalkoztathatja az ő gondolatát az életben soha más asszony szeretete.

A hámor kastélyában nem sokig járt a vidám élet. Taroay Gerő sehogysem tudott megharagkozni. Botoriné nagyzási hóbortjával, sem az apósa kártya szenvedélyével, még kevésbé a főhadnagy költsékesével.

Ilona azóta, hogy Pály Endrével találkozott, mi sem érdekelt. Örökösén csak rá gondolt, minden percét ez foglalta le. Érezte, hogy mentől jobban hidegül a férje iránt, annál nagyobb lelkesedéssel, annál szenvedélyesebben szereti az Evelin férjét.

(Folyt. köv.)

Legnagyobb férfi-női s gyermek cipő áruház.

Van szerencsém a helybeli és vidéki n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy a tavaszi és nyári időszakra való tekintettel áruházam oly dusan van felszerelve

cipő árukkal,

hogy képes vagyok tekintetben minden kivánalomnak eleget tenni, áruim olcsósága és az áruk szolid kivitele azon kellemes helyzetbe juttatott, hogy minden versenyen felül állok.

Tisztelettel:

TOLNAI DANIEL

előbb BAUM MIKSA

Debrecen, főpostával szemben.

Eladás nagyban és kicsinyben.

Vidéki megrendelések kiváló gondtal és közöltetnek.

Vidéki megrendelések kiváló gondtal és közöltetnek.

Nyilttér.

Nyilatkozat.

Boldogult férjem, néhai pacséri Rezsny Aurél, Zenta város rendőrkapitánya, ki 1899. márczius 28-án a „Nemzeti” baleset biztosító részvénytársaságnál baleset ellen biztosította magát 1899. aug. hó 3-án vadászat közben a fegyver véletlen elsülése folytán elhalálozván, a nevezett társaság a teljes biztosított összeget, azaz 40,000 koronát (negyvenezer koronát) nekem a kárjelentés vétele után rögtön kifizette. A „Nemzeti Baleset Biztosító Részvénytársaságnak” ezen gyors és méltányos eljárása folytán indítatva érzem magamat hálás köszönetemet nyilvánítani.

Zenta, 1899. augusztus hó 11. én.

özv. pacséri Rezsny Aurélné
szül. Kunszabó Berta.

Dr. Hajdu Dezső,
ügyvéd.

Heiszler Ferencz,
gyógyszerész.
mint tanuk.

Közvetítő Intézet átvétel.

Az első debreczeni közvetítő és tudakozó intézetet mely 1872. évben alapított a tulajdonos Zichermann H. végleg átadta Klein testvéreknek. — Az intézetet majdnem keletkezése óta Nagy Károly vezette a ki az új czégnél is megmarad. — Klein testvérek igyekezni fognak az intézet eddigi jó hírét továbbra is megtartani és a közönség további pártfogását kiérdemelni.

Uj kezekben.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy a régi idők óta fenálló

Geréby Fülöp

fűszer- és csemege üzletet

a közelmúlt napokban átvettük.

Az üzletben mint vezető **Biró József** ur fog működni s tekintettel arra, hogy ő a helybeli piacon már több mint harmincz éve elismert szakösmerettel bir, őszintén és bátran ígérhetjük, hogy üzletünkben minden a

fűszer és csemege

körébe tartozó áru a legfrissebb minőségben, a legpontosabb és legszolidabb kiszolgálás mellett kapható.

Ezek után tisztelettel felkérjük a nagyérdemű közönséget, sziveskedjék becses látogatásával szerencsételni s áruink kitünőségéről, valamint a pontos kiszolgálásról meggyőződést szerezni.

Előre is hálás köszönetünket nyilvánítva maradunk

mély tisztelettel

Geréby Fülöp Utódai.

Szegedi Mezőgazdasági Kiállítási Sorsjegyek.

Főnyeremény: 50.000 korona érték

és több, kisebb-nagyobb, nyeremény

összesen 1006 nyeremény 100,000 korona értékben.

Egy sorsjegy ára 20 krajczár.

Az összes nyereményeket kivánatra 20% levonással azonnal készpénzben beváltja.

Budapesten; a „Hermes” Magyar általános váltóüzlet Részvénytársaság, V., Dorottya utca 8.,
vagy Szegeden: a Szegedi Kereskedelmi és Iparbank.

Ezen pénztintézetek a nyerő kívánságára készek az 50.000 korona értékű főnyereményt egy hasonszerű szegedi mintaszerűen berendezett tanyai gazdasággal is becserélni.

Huzás Szegeden, a kiállítás utolsó napján, 1899. szept. 10-én este 6 órakor.

Sorsjegyek kaphatók bank- és váltóüzletekben, az összes dohánytözedekben és egyéb elárusító helyeken.

Viszoutejárusítók forduljanak a kiállítást rendező

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségéhez,
Budapest, IX., Üllői-ut 25., Köztelek.